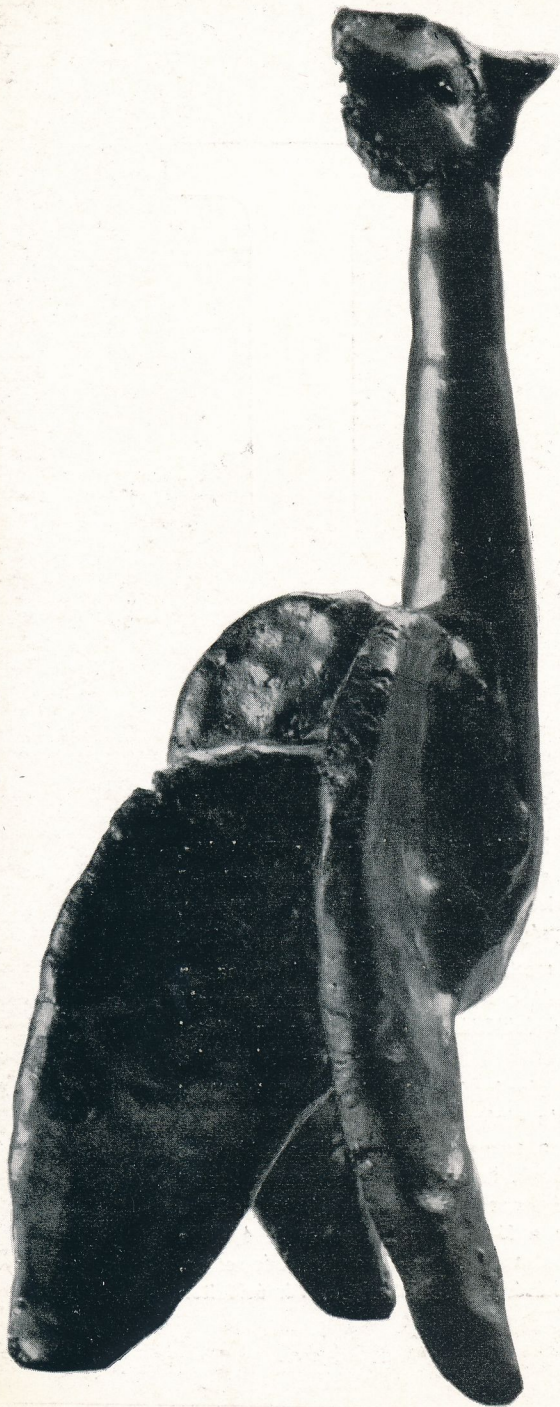

Janáki Viktor, Gádor István és Borsos Miklós növendéke volt a Főiskolán. 1956-ban diplomázott a kerámia szakon. Diplomamunkája egy belső térbe helyezett díszkút tervezése és kivitelezése volt. Tehát olyan feladat, ahol a kerámiai tevékenység az architektúrához kapcsolódik.

A feladat kijelölése helyes volt, mert már növendék korában ez a témakör érdekelte elsősorban, tehát a kerámiának az épülethez való szerves kapcsolása. Ez az érdeklődés végigvonul egész eddigi munkásságán.

Egyes szakmai alapfogásokat a hódmezővásárhelyi fazekasoktól tanult meg. A főiskola elvégzése után viszont ő is főleg edénykészítéssel foglalkozott, hogy a nagyobb feladatokhoz szükséges anyagi bázist megteremtse magának. Emellett azonban sorra kapott megbízásokat épületekkel kapcsolatos feladatok tervezésére és kivitelezésére. Az első ilyen munkája a fóti gyermekváros egyik épülete számára készített oszlopburkolat volt. Ezt követték Budapesten, Somogyváron, Mátraházán, Szombathelyen, Almásfüzitőn

és Egerben faliképei és oszlopburkolatai. Janáky az örök kísérletezők közé tartozik, az edények formaalakításánál is mindig újabb és újabb kifejezési módok és formák után kutatott és kutat. Mindenben a monumentálisat keresi. Nagy vázáit úgy tervezi, hogy azok a belső térben az architektúra kiegészítői legyenek. De ugyanerre törekszik figuráinál is. Kísérletei sokszor viszik holtvágányra, de dicséretreméltóan ez nem töri le. Jelenleg a máznak, üvegnek és fémnek kombinációival foglalkozik, melynek első nagy elindítója mestere, Gádor István volt. Úgy érezzük, hogy ezekben már komoly eredményeket ért el. A kisebb méretű faliképeinek az a csoportja, mely megint csak az építészetre utal, mutat új, egyéni hangot. Janáky művészete az örök kísérletezés következtében nem kiegyensúlyozott, de eredeti és önálló. Hisszük, hogy még sok értékeset és újat fogunk látni tőle az elért eredményeken túl is.

DOMANOVSKY GYÖRGY

CSÓK ISTVÁN GALÉRIA

Budapest, V. Váci u. 25.

1965. szeptember 24–október 10-ig

M A R I K E S Z T E R

M A R I K

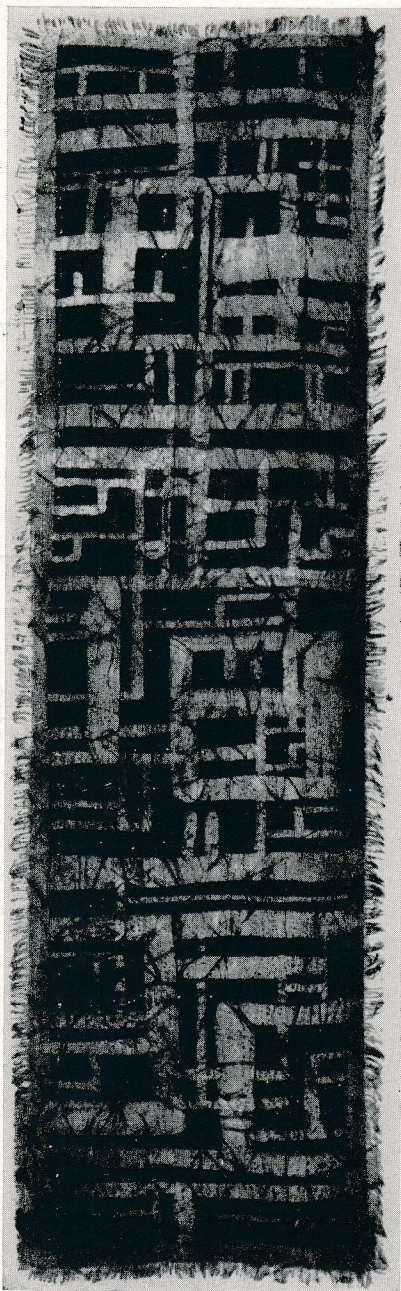
MM

Újból művészházaspár kiállítását láthatjuk. Janákyne Marik Eszter textiltervező, pontosabban nyomottanyag-tervező és kézfestő. Janáky keramikus. Mindketten az Iparművészeti Főiskola növendékei voltak.

Marik Eszter Schubert Ernő és Molnár Béla szakmai és művészeti irányítása mellett végezte a nyomottanyag-szakot, ahol 1958-ban diplomázott. Diplomamunkái az öltözködést szolgáló darabok, stóla, kendő, alkalmi ruha voltak, mivel a kézütechnikával készített textiliák érdekelték elsősorban.

Mindmáig meg is maradt e technikák mellett, de munkáinak zöme már nem a ruházkodást, hanem a lakáskultúrát szolgálja. Mint sok szakmai társa, úgy ő is, a főiskola elvégzése után már kényyszerűségből is csak kendők, stólák és festett, vagy batikolt ruhaanyagok tervezésével és készítésével foglalkozott, tehát csupa olyan textiliával, melyeknél a kereskedelmi igény erősen korlátozóan hat.

Marik Eszter is, akár csak a többi kézfestő textilművész, művészi mondanivalóját e kereteken belül volt kénytelen megoldani. Viszont meg

van adva a továbbjutás lehetősége is. A hazai és külföldön rendezett szépszámú magyar iparművészeti kiállítások komoly lehetőséget biztosítottak tervezőinknek nagyobb feladatok megozdására. A többiekkel együtt Marik Eszter is élt ezzel a lehetőséggel. Egyre inkább a nagyobb léptékű feladatok, a lakástextil különböző rendeltetésű darabjainak tervezése felé fordul, de igen helyesen folytatja korábbi munkásságát is. Most már a függöny, a falikép és falvédő az, amire figyelmét összpontosítja, és a kezdeti bizonytalanság után, amit a ruha-textil tervezés kisebb léptékű kívánalma idézett elő, fokozatosan megtalálja saját önálló útját. Ez pedig – megmondhatjuk – nem volt könnyű feladat, mert előtte többen már hasonló átálláson mentek keresztül és így fennforgott az a veszély, hogy egyikhez vagy másikhöz kapcsolódik. De nem ezt a könnyebben járható utat választotta.

Így jutott el oda, hogy kivitelezett anyagai a hazai kiállításokon kívül Helsinkiben, Leipzigben, Rómában, Szófiában és Varsóban szerepeltek. 1960-ban a kecskeméti Arany Homok Szálló számára készített függönyöket.

A kiállítási darabjai mutatják, meddig jutott el művészetében és mik jellemzik azt. A területet nagy, de nem túlméretezett foltokkal bontja meg és azokból alakít bizonyos ismétlődő ritmust, anélkül, hogy valamilyen sajátos ornamentika kialakítására törekedne. Színben inkább visszafogott, de nem paszteles. Egyszóval szín- és foltritmusra törekszik, kerülve a harsogó színeket és a kimondottan rajzos megoldást. Az utóbbi legfeljebb kisszámú és főleg gyerekszoba számára készült textiljeinél jelentkezik, ami természetes is, mert ezeknél a gyermek számára is érthető ábrázolásokat alkalmaz.

Úgy érezzük, hogy Marik Eszter textiltervezői munkássága jó úton halad és – ami nagyon fontos – önálló úton.

FOTO: BALLA DEMETER

GRAFIKA: MURAY RÓBERT

INSTALLÁCIÓ: FEKETE GYÖRGY

